

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на **Светлана Йорданова Танева**, докторант на свободна подготовка към Катедрата по англицистика и американистика, ФКНФ, СУ „Св. Климент Охридски“, на тема **„Основни тенденции в терминологичните системи на денталната медицина и черепно-челюстно-лицева хирургия (върху материали на английски и руски език)“** за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление *2.1. Филология, Общо и сравнително езикознание (Сравнителен анализ на английска и руска медицинска терминология)*.

от доц. д-р **Красимира Александрова Петрова**, ФСлФ, СУ „Св. Климент Охридски“ (Заповед №РД-38-465 / 27.9.2021)

1. Данни по процедурата на защитата.

След като цялото научно жури се запозна с приложената от докторанта справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 1а, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за придобиване на образователната и научната степен „доктор“, установихме, че Светлана Танева надхвърля изискванията от минимум 30 т. Тя е отчела 50 т., но е описала само 5 публикации от общо 13 в същата тематична област, т.е. тя надхвърля изискуемия лимит. Също така е установено отсъствие на плагиатство в дисертационния труд според справката и доклада към нея. Всички необходими документи и текстове ни бяха предоставени в срок, всички процедури по защитата са спазени, а авторефератът точно, пълно и адекватно отразява текста на дисертацията.

2. Преподавателски и научно-изследователски опит на докторантката

Св. Танева е старши преподавател по английски и руски език в Катедра „Езиково обучение, медицинска педагогика и спорт“, Факултет Обществено Здраве, Медицински Университет – София, като преподава специализиран английски и руски език на студенти от дентален, медицински и фармацевтичен факултет, а също и на други преподаватели и служители. Редовно участва в провеждането на изпити по чужд език на докторанти, асистенти, чуждестранни студенти, както и в организацията и провеждането на годишни езикови Универсиади, в разработването и актуализирането на учебни програми в МУ-София. Цялата ѝ досегашна професионална дейност е свързана с преподаването на специализиран английски и руски език както на български, така и на чуждестранни студенти и специалисти. Полученото досега образование като магистър по руска филология, журналистика и английска филология, както и допълните специализации, успешно положени докторантски изпити, целият следващ професионален опит и отличните езикови компетенции са добра теоретико-практическа основа за написването и защитата на настоящата дисертация. В автобиографията са посочени 9 специализирани международни научни форуми, на които са представени отделни части и аспекти от разработваната тема. Има опит и в провеждането на медицински текстове.

3. Описание на научните приноси в трудовете на докторантката.
Представеният за защита дисертационен труд „Основни тенденции в терминологичните

системи на денталната медицина и черепно-челюстно-лицева хирургия (върху материали на английски и руски език)“ напълно отговаря на високите академични стандарти за актуалност на тематиката, по обем, структура, съдържание, съвременна теоретична и методологична рамка и изпълнение на изследването, както и заради теоретико-приложния му характер в преподаването на чужд език за специални цели.

Освен дисертацията са представени и 5 публикации на английски език в специализирани научни рецензирани списания, които доказват трайния интерес и задълбочено разработване на тази проблематика.

Важно е, че предметът на изследване за ролята на метафоризацията, структурно-семантичното и етимологично моделиране на терминологията в избраните медицински области са непосредствено свързани с практическото преподаване на английски и руски език за специални цели на бъдещи медици.

Привлечените многобройни авторитетни англо-, рускоезични, наши и други автори в областта на терминологията, когнитивната лингвистика, анализа на метафориката, преподаването на чужд език за специални цели са подбрани мотивирано за определянето на адекватна теоретична рамка и показват задълбочената теоретична подготовка на докторантката. Като достойнство на работата ѝ бих изтъкнала и доброто познаване и съпоставяне на най-авторитетните, „класически“ и съвременни автори в областта на когнитивната лингвистика, което прави теоретичната база по-многогранна и многоаспектна. Бих искала да отбележа много добрата мотивация за избора на английски и руски език за анализ на обогатяването на метафоричния терминофонд, гъвкавата словообразователна система на двата езика, широкото им използване като езици-медиатори за професионално общуване в международен план (стр.103-110 на дисертацията), както и съпоставките с българския език.

Положително е използването на обширен корпус от над 1000 метафорични термина, както и проведеният експеримент върху 30 български термина с 52 участници. Материалът е анализиран задълбочено, интерпретиран вярно, обработен статистически, представен нагледно, осмислен спрямо водещите съвременни идеи в областта на терминологията и когнитивистиката, което води до обосновани и достоверни изводи. Традиционно декларираната в когнитивната лингвистика антропоцентричност в езика, потвърдена и в областта на медицинската терминология в двете тематични области, се илюстрира убедително чрез детайлния структурен, семантичен, етимологичен анализ на корпуса от примери и обобщената статистика – чрез превеса на антропогенни метафорични модели спрямо неантропогенните (56% - 44%), след подробно описание на различни групи метафорични модели с изходен английски език. Изключително интересни са и сравненията с руската и българската еквивалентна терминология, а целият събран и описан корпус има допълнителен изследователски потенциал за бъдещи съпоставителни анализи. Терминологията на руски език е преведена правилно. Като методологична бележка бих посочила неуместното използване на руски тълковен речник за дефиниране на термин на български език (стр.140 – б.захапка *вм.р.прикус*).

Практическата полза, освен теоретичната, от полеовото изследване на концептуалния блендинг на подбрани метафорични термини, като се отчита професионалната и лингвокултурна подготовка на респондентите, е основа за

актуализирането на учебните програми и съставянето на учебни пособия по чуждоезиково обучение за специални цели. Анализът е свързан също така с употребата на термините в специализиран дискурс, но и в общуването с пациенти.

Приносен за развитието на терминологията е разделът III.4.3, посветен на езиковите средства за изграждане на субстантивни и адективни структурно-семантични модели на метафорична терминология в английския език, отново илюстриран ясно чрез схеми, примери и статистически данни. Тук бих предложила замяна на русизма „регулярни“ структурно-семантични модели с продуктивни, повтарящи се, честотни.

Етимологичната картина на разглежданата терминосистема III.4.4., отново богато илюстрирана и статистически обоснована върху собствения корпус от примери, очертава важни социолингвистични тенденции за стабилната гръко-латинска деривационна основа, но също така и засилването на собствената английска метафорична основа и намаляването на чуждоезични елементи в терминообразуването.

Статистическият анализ на различни семантични и структурни типове английска метафорична терминология в двете медицински области в III.4.5, както и обобщенията за еднозначност, синонимни редове, функциониране на термините са от практическа полза за лексикографското попълване на справочници и учебници.

В заключението добре са изведени приносните моменти и перспективите за работа. Богато е илюстриран и нагледно статистически обработен корпус от примери за метафорично обогатяване на английската медицинска терминология. Върху богат материал са описани когнитивните механизми за комбиниране на специализирани и неспециализирани елементи в изработката на нова терминология и синонимни редове. Съпоставката на вербализирането на универсалния когнитивен механизъм на концептуален блендинг в трите описвани езика има теоретико-приложен характер за езиковото обучение на бъдещи медици в областта на ДМ и ЧЧЛХ, а също и за лексикографската практика, в подготовката на учебни пособия и упражнения. Описаните тенденции в метафоричното терминообразуване са полезни и за езиковата подготовка на специалистите, работещи в нови бързо развиващи се области на медицината, за участие в медицински конференции, за преводи в областта на медицината. Много полезно ще е издаването на книгата и специализиран речник по обработения материал.

4. Заключение

Въз основа на изтъкнатите в настоящото становище научни приноси в дисертацията и в статиите напълно убедено смятам, че уважаемото научно жури може да присъди на **Светлана Йорданова Танева** образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление *2.1. Филология, Общо и сравнително езиковедие (Сравнителен анализ на английска и руска медицинска терминология)* и гласувам за това положително.

06.12.2021 г.
София

Изготвила становището:
(доц. д-р Красимира Петрова)